

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

B U D A Y B A R N A

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

B U D A P E S T,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Viktória, angol királynő.

Az elhunyt angol királynő 1819 május 24-én született. Atyja halálával 1820. évben az angol trón legközelebbi örökösévé lón s 1838 június 28-án koronázták meg. Férjeül szíve sugallatát követve, rokonnát Albert Szász-Kóburg herceget szemelte ki, akivel példátlan boldogságban élt. Viktória a kormányzásban férje akaratát érvényesítette. Hosszu és egészben véve eredményes és fényes sikerektől kísért uralkodását sok véres háboru zavarta meg, a gyarmathálózat kiterjesztése sok pénz- és vérldozatot kívánt.

Viktória királynő ritka boldog házasságának Albert herceg korai halála vetett véget 1861-ben. Évtizedeken át gyászolta férjét, kivel való házasságából kilencz gyermeke született, akik közül kettő elhunyt. Részben testvérei, részben gyermekei házassága révén az összes európai fejedelmi udvarok rokonságba kerültek az angol királyi családdal, Vilmos német császár unokája az elhunyt királynőnek, akinek 32

unokája és 26 dédunokája van. 1887. június 21-én nagy pompával ülték meg Angliában a királynő uralkodása ötvenedik és 1897-ben hatvanadik évfordulóját.

Ez utóbbi ünnepségre árnyékot vont az indiai gyarmatokon pusztító éhhalál, ép ugy, mint most az elhalálozás is Angliában, olyan válságos pillanatban következett be, amidőn a nagy, hatalmas nemzet folytatja bizonytalan sikerű küzdelmét egy maroknyi néppel Dél-Afrikában.

Viktória uralkodása fényes korszakát jelenti Angliának, mely hatalmát ez idő alatt kiterjesztette a világrészekben gyarmatai révén. Mint anya, gyermekeit kellő szigorral nevelte.

A most trónra lépett fiában méltó utódot remélhet az angol nemzet, mert a kormányzásban jártas anyakirályné ugy nevelte, hogy betöltse azt a magas helyet, hogy méltó uralkodót nyerjen a nagy

Anglia, melynek birtokai a föld kerekéségén mindenfelé vannak és a birodalmában sohasem megy le a nap.

Viktoria

Reménysugarak.

Van valami a levegőben...

Az országgyűlésen arról beszélgetnek, hogy reformálni, javítani kell a közigazgatást, mert az rossz. Ha rossz a közigazgatás, kivel szemben teljesíti legkevésbé a köteleességét? Ugy-e a kis emberekkel szemben? Ha tehát javul és tökéletesedik a közigazgatás, kinek az érdekében történik ez elsősorban? Ugy-e, a kis ember érdekében, mert a hatalmas, a befolyásos ember ma a közigazgatás miatt legkevésébbet szenved. A közigazgatás reformját ennél fogva a népérdek követeli. A törvényhozás megértette már ezt a népérdeket és ez egy reménysugár.

Azután többről is beszélnek. Hogy választói, gyülekezési jogot jobban ki kell terjeszteni. Ez a jogfejlesztés, kinek a javára szolgálna? Ugy-e a legkisebb emberek javára, mert a hatalmas, befolyásos emberek ugyanis élvezik már ezeket a jogokat. A nép érdekét emlegetni kezdik, tüzes szónoklatokat tartanak róla, pedig a jó népbottal, kaszával senkit nem fenyeget. Csendes munkát folytat és talán nem is tudja, hogy számára érnek a gyümölcsök.

Arról is beszélnek azután, hogy a pénz hatalmát meg kellene nyirbálni. Pénzzel meggyőződést vásárolni ne legyen szabad és a képviselő ne lehessen senkinek megfizetett hivatalnok, hanem legyen csupán csak a rábizott érdekeknek hű őre. A pénz hatalma ellen tehát küzdelem indul meg. És kinek a javára? Akinek legkevésébb a pénze! Ez a sok jó szándék a szegény ember szívéhez áll legközelebb. És mintha közeledne az idő, hogy ezek a jó szándékok tetté érlelődjenek.

Mindez pedig magától jó. Miattok senki nem fenyegetőzik, sőt még titkos gyülekezeteiket sem tartanak. Hanem magával hozza őket a haladás.

A haladás pedig a béke szüleménye. Ahol harc folyik, ahol védekezni kell, ott bezárják a kaput. Bezárják a szabadság kapuit is. Ahol nyugalom és biztonság honol, ott nyitva hagyják a kaput és kiszélesítik a szabadság útjait is. Nem régen még zavar volt. Felbujtogatott emberek támadtak és a csendőrök fegyverei adták meg a feleletet. A népszabadság gyümölcsei fagyni kezdtek. Ma nyugalom honol és a gyü-

mölcsök piroslanak, érlelődnek. Mert a szüretet nem az erőszak eszközli ki, hanem az idő haladása.

A haladás utegyengetője a munka. A munka elősegítő eszköze a tanulás. Mindkettőnek eredménye az erkölcsi és anyagi függetlenség. Ezzel mindent megmondottunk.

Dolgozni és tanulni kell. Ez minden izgáagságnál többet ér, mert kifejleszti az ember önbecszerzetét és függetlenné teszi. A békés és tisztességes munka útján felemelt fővel haladunk s ha az a fő tanult is valamit, hamis szó meg nem zavarja, csengő pénz meg nem alázza. Aki a maga becsületes szegénységével beéri, ott kezdődik az igaz ember. Ha sokan leszünk ilyen igaz emberek, akkor majd teljesen beérnek számunkra a közszabadság gyümölcsei.

Ködmenes képviselő.

Odaát Ausztriában a most megejtett választásoknak mindenesetre egyik legérdekesebb eseménye az, hogy egy egyszerű szántó-vető paraszt embert választottak meg képviselőnek. *Fijak* Péternek hívják ő kigyelmét. Azért küldte be kerülete a parlamentbe, hogy a szegény nép érdekeit megoltalmazza. Ezt *Fijak* uram könnyen megteheti. Az eke szarva mellett minden szegénységet végigpróbált s a nép bajait tapasztalatból ismeri. Ezenkívül Isten kegyelméből való böles ember ő; mutatja ezt az, hogy kerülete bizalmával ajándékozta meg. Ennél fogva tisztességes embernek kell lennie. *Fijak* uramtól tehát a verekedő osztrák honatyák egy kis tisztességet is tanulhatnak majd. Semmi szerencsétlenség nincsen abban, hogy a népnek egyszerű gyermeke a törvényhozók közé került.

De azért a mi szemünk előtt mégis nagyon különös volna az, ha nagyságos képviselő uraink közé képzelésben egy *Fijak* Pétert kellene ültetnünk. Megbámulnák őt, mint természeti ritkaságot. Csodabogár számba menne, ő ezt végre belátná és megszökne ebből a ezifra állapotból. Hogyan, a nép egyszerű fia nem volna talán méltó arra, hogy a nép érdekeit képviselje? Dehogy nem!

Nem az volna különös a helyzetben, hogy *Fijak* Péter képviselő, hanem az, hogy nagyságos urrá leve. A képviselőnek a nagyságos cím dukál. A nagyságos titulus pedig megköveteli, hogy aki viseli, az ur legyen. Lám, ez a görbe állapot. Képviselők még csak lehetnek a *Fijak* Péterekből, de nagyságos

Jobb és megbízhatóbb magvakat

még kívánni sem lehet, mint a minők

27 év óta

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphatók.

urakká egyszerre átvedleniök már nem lehet. Mint képviselő tisztes alak Fijak Péter, mint nagyságos ur figura. És figurává kell válnia, bármilyen tisztes alak legyen is, mert nem bírja viselni a titulust, levetni sem tudja többé. A nagyságos képviselő nem mehet vissza azután szántani, mert az egész ország felkaczag.

Nyilvánvaló, hogy felhagyni kellene ezzel a magyar urhatnámsággal. Minek titulus a képviselőnek? Elég tisztesség rá nézve, ha ezerek érdekeit képviseli. Ha a nagyuri igényeket és ezimeket levetik képviselőink, ha majd egyszerű polgártársakká válnak, akkor majd nem fogunk nevetni a Fijak Péter megválasztásán. Aminthogy semmiféle nevetni való azon nincs, ha egy egyszerű földmives ezer más társa megbizásából az országgyűlésbe talál jutni.

Kitüntetett agrárius.

Ő Felsege a király Forster Gézának, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület érdemduz igazgatójának, a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül a vaskoronarend harmadik osztályát adományozta. Ez a kitüntetés nagy örömet okozott a gazdák között, mert Forster egyike az ország legkitünőbb gazdáinak. De nemesak saját gazdaságában dolgozik, hanem java munkásságát a közügyeknek szenteli. Tíz esztendő óta igazgatója a magyar gazdák országos egyesületének s nemesak ezt a diszes állását töltötte be mintaszerűen, de szívvvel, lélekkel részt vett mindenütt ott, ahol és amikor a mezőgazdasági boldogulás érdekében kellett dolgozni.

Forster egyike a legderékabb agrárius vezéreknek. Nemesak szóval bírja ő, de tettel is. Vaskeze van, amit egyszer megfog, azt ki nem ereszti a markából. Egyenes szókimondó természete mellett a meggyőződések embere s ha egyszer a gazdák érdekeiről van szó, őt ugyan álláspontjáról eltántorítani nem lehet. Sok ilyen magyar gazda kellene, akkor jobban folynának a dolgaink!

Nemrégén még az agráriusokat görbe szemmel nézték felülről is s minden rosszat elmondtak róluk. Lám, most már a királyi elismerés is rávetífényét a gazdasági élet ezen derék munkására. Jobb idők előjele ez!

Most pedig szívből kívánjuk, hogy az Isten sokáig éltesse Forster Gézát, a kitüntetett agráriust!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőháznak mult héten rendkívül élénk ülései voltak. Folytatták a belügyi tárcza költségvetését s ebből az alkalomból a közigazgatás reformálása tárgyában igen érdekes eszmecsere folyt le. A vitában a legelső szónokok vettek részt; maga Széll Kálmán három nagyszabású beszédet mondott, felvéve a harcot mindenkivel és megnyugtatta mindenkit, a kinek a belügyminiszter működése ellen kifogása volt. Szinte esodálatos, hogy a mi miniszterelnökünk mennyit tud és mennyit bír dolgozni! A részletes tárgyalásról tudósításunk a következő.

A belügyminiszter költségvetése.

Holló Lajos volt az első szónok, aki rámutatott azokra az átalakulásokra, melyeken a népképviselői rendszer 1848 óta átment. Amikor 63 vármegye kezéből a képviselő 450 emberre bízott, a minek első következménye az lett, hogy következett egy husz éves szolgai korszak, amelyben a hivatalnokok érvényesülésével a központi hatalom érdekei nyertek főleg támogatást. A parlamenti reformmal nemesak a népképviselőket kell megjavítani, hanem a népnek könnyebbé kell tenni jogainak gyakorlását. A különböző választó-jegyzékeket megszüntetni és egységes választásokat behozni, hogy már ezen az alapon is lehetlenné tétessék minden visszaélés. Ki kell zárni a választásokból az anyagi eszközök befolyását. A míg az anyagi eszközök igénybevételét megengedjük, addig lehetlenné teszszük az elvek tisztességes versenyét, mert míg az egyik oldalon nem állnak rendelkezésre oly nagy anyagi eszközök, addig a másik oldalon a közhatalomból, sőt a nemzeti vagyontól merített erők állanak rendelkezésre. Lehetlenné kell tehát tenni a vagyonnak felhasználását a választásoknál és visszatérni oly rendszerhez, mely a jogok kijátszását lehetlenné teszi. A választóknak minél könnyebbé kell tenni jogos gyakorlási módját. Angliában 3—4 mértföldnél messzebb nem mehet a szavazó, Franciaországban a saját községében szavazhat. Az éjjeli szavazásokat meg kell szüntetni, a választást egyáltalán olesobbá kell tenni. Nagy hiba e tekintetben, hogy a kuriai bírásokban ugyszólván törvényesítettük a választók fuvar-, napi- és élelmezési díjait. A képviselő pedig ne legyen mint szerencsevadász, ki a mandátumában a meggazdagodásra és egyéni érdekek kielégítésére alkalmas eszköznél egyebet nem lát. Meg kell akadályozni, hogy a képviselő parlamenti befolyását üzleti előnyök kivívására érvényesíthesse. A kormányok számára pedig lehetlenné kell tenni, hogy az óriási hivatalnoki személyzeteket mindenkorai pártjuk számára biztosíthassák. Mert mi marad meg függetlenül szavazónak, ha látják, hogy Magyarország 870000 választójából csak maguknál a közlekedési társulatoknál a kormány rendelkezésére álló választók száma közel 45.000-et tesz ki?

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZ-GYÁR
Fuchs és Schlichter BUDAPEST,
 VI., Angyalföld, Jász-utca 7.
Csakis a hazai ipart pártoljuk. — Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és
 szövetkezetek berendezése.
 Árjegyzékek, költségvetések, tervek INGYEN és BÉRMENTVE.

Visontai Soma a miniszterelnököt egy régebben tett ígéretére emlékeztette, hogy a vidéki városok fejlődésére sulyt fog fektetni. Utal azután arra a furesa helyzetre, hogy a mikor nálunk már 1870-ben választották el az igazságszolgáltatást a közigazgatástól, mégis fennáll az a visszás állapot, hogy egy évben közel 400.000 embert a minisztérium büntet meg és nem a bíróságok. Az egyesületi és gyülekezeti jog rendezetlen és még mindig rég elavult rendeletek alapján kezelik. Végül Visontai a jogtalan osztályok számára követelte a választási jog kiterjesztését. Az ellenzék nem több szavazatot akar ezzel elérni, hanem minél több réteget akar bevinni az alkotmány sánczai közé.

Széll Kálmán miniszterelnök védekezett a vád ellen, hogy alatta nem történt volna semmi és hogy az országban még mindig a régi szellem uralkodnék. Ezt visszautasítja. Ő sohasem engedí magát pártszempontoktól vezetni. Minden visszaélést tüzzel-vassal irt; sohase nézi, hogy kit ér a megtorlás, csak azt nézi, megtorlandó-e valamely visszaélés, vagy nem. Tagadja, hogy a közbiztonsági állapotok rosszabbak volnának, mint voltak azelőtt. Egészségügyi téren nagy haladás mutatkozik. Egész sereg új kórház létesült, vagy van létesülőfélben, egyik legközelebbi alkotás pedig az leendő, hogy törvényjavaslatot fog beterjeszteni a Budapesten és a vidék több városában felállítandó *lelenczházakról*. A kivándorlási ügyet is szabályozni készül, valamint az egyesületi és gyülekezeti jogot is törvényvel fogja a közel jövőben rendezni. Fejtegetésének végén a Holló Lajos által felvetett parlamenti reform kérdésével foglalkozott behatóan. Kijelentette, hogy Holló felfogását sok tekintetben osztja, de a következtetésekben nem jut oda, a hová Holló jutott. Abban tökéletesen egyetért Hollóval, hogy a tisztviselőkre gyakorolt nyomásnak és az anyagi eszközökkel való befolyásnak a választásoknál ki kell küszöböltetniök. De hisz erre megtörtént az első lépés a kuriai bíraskodással, mely még nem állta ki a tűzpróbát. Várják be az első általános választásokat és a törvény határidejét, ha nem válna be a törvény, lesz idő a módosítására. Abban meg egyenesen a lelkéből szólt Holló, hogy *mindenkit ki kell rekeszteni, ki a képviselői állásból anyagi előnyöket akar magának szerezni*. Erre alkalmas eszköz lesz a megalkotandó összeférhetlenségi törvény, melylyel a jelen Ház okvetetlen foglalkozni fog. Egyebekben ő is a jogfejlesztés álláspontján áll. Megmutatta ezt a kuriai bíraskodásról szóló törvényben is, midőn az adóhátralékosok bevételeivel 800.000-ról közel egy millióra emelkedett a választók száma. A cenzus mértéke és különbözősége már kétségtelenül nem felel meg a mai viszonyoknak, az tehát módosítandó lesz. De az a nézete, hogy a parlamenti reform egységesen majd csak akkor lesz keresztülvihető, ha tökéletesen megérett a kérdés minden irányban a megoldásra, a mi ma még nem következett be.

Ugron Gábor a közélet romlottságát festi. Azt mondja, hogy nálunk az alkotmányosság nem a népből meríti az erejét. Képviselőink inkább kirendelt hivatalnokok és közigazgatásunk is csak eszköz a kormány szolgálatában. Szükségesnek tartja Magyarország szervezetének átalakítását, mert ma a magyar országgyűlés nem hozza a törvényeket, csak *tudomásul veszi* azokat. És csak olyan törvényjavaslatot terjesztenek a Ház elé, amelyet a korona előzőleg jóváhagyott. Az általános, titkos, községi választói jog feltartóztathatatlanul közeledik. Ezt utjában nem

akadályozhatja meg semmi. A nemzetiségektől való félelem legkevésbé. A magyar egy évezreden keresztül megtartotta fölényét és az oláhok, szerbek, szászok kedvéért nem akar szolga lenni a nemzet a jövőben sem. A szabadság melege mellett egyesülni fognak az összes fajok, el fognak simulni az ellentétek és meg fognak szünni az erőszakosságok. Egy bibliai képpel fejezte be Ugron beszédét. A magyar alkotmány még romjaiban is olyan, mint a zsidók jeruzsálemi templomának romjai. A rómaiak a romok helyére felépítették az Elie Capitoliumot, de megengedték a zsidóknak, hogy évenként egyszer a romoknál elsirathassák régi dicsőségüket és megátkozhassák azokat, kik vesztüket okozták.

Polónyi Géza szintén a parlamenti reformot tette első sorban szóvá. Kivánta az általános választási jogot, de addig is, míg ez keresztülvitetik, a választási jog lényeges kiterjesztését. Fejtegetéseinek további részét azután a főváros ügyeinek megbeszélésére szentelte. Rámutatott azokra az óriási áldozatokra, melyeket a főváros az állam érdekében hoz és ezért a jelenlegi válságos helyzet közepette az állam jóakaratu támogatását kérte a főváros részére (!)

Széll Kálmán miniszterelnök biztosította a fővárost a kormány legmesszebbmenő jóakarataról. A főváros fejlesztését az ország szempontjából rendkívül fontosnak tartja. Azt azonban határozottan tagadja, hogy az állam okozta volna a főváros kedvezőtlen anyagi helyzetét. Más városoknak is nagy áldozatokat kell hozniok a jó közigazgatás érdekében. Ezekután ismét rátért a parlamenti reformra vonatkozó nézeteire. Hangsúlyozta, hogy ő a jogkiterjesztés álláspontján áll, de az általános szavazati jog behozatalával veszedelmes kísérletnek tartja, melyet ő nem javasolhat. Időszerűnek azonban az egész kérdést ma sem tartja.

A vitát folytatják.

József főherczeg a munkásokért.

A gazdasági munkássegítő-pénztár alapító-tagjainak névsora egy fényes névvel gyarapodott. *József főherczeg* ugyanis *ötezer korona alapítványt* tett ennél az emberbaráti czélú intézménynél. Ő Fensége e nagylelkű elhatározásáról a következő sajátkezű levélben értesítette a földművelésügyi miniszter urat:

»Azon sok üdvös intézkedések között, melyeket Nagyméltóságod hazánk gazdaságának felvirágzására oly fáradhatatlan buzgósággal létrehozott, a most törvényhozásilag életbeléptetett »Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár« egyike a legéletbevágóbbnak és alapítása bizton áldásteljes lesz.

Mivel legbensőbb meggyőződése, hogy ezáltal hazánk népének egy kiváló munkásrésze jólétének és boldogságának alapja letéte, elrendelem központi uradalmi igazgatóságomnak, hogy nevében e célra 5000 koronás alapítványt tegyen«.

Kivánjuk, hogy a főherczegnek ez a nemes példája követésre találjon széles ez országban! A gazdasági munkások és cselédek pedig irat-

kozzanak be mielőbb rendes tagokul a segélypénztárba, mert ez ő értük csinálódott és a sok nagylelkű alapítvány mind az ő javukra szól.

Fejérváry báró betegsége.

Megirtuk, hogy a súlyos beteg honvédelmi miniszter megoperálását ő Felsége a király kívánta, aki Sonnenberg híres berlini orvostanárt hívatta el az operáció végrehajtására. A királynak az ő miniszteréről való gondoskodása mindenütt jóleső örömet keltett. A műtétet a múlt vasárnap hajtották végre a beteg miniszteren s mikor annak sikerültének híre terjedt, általános lett az öröm a főváros előkelő köreiből, de kivált a miniszter családjában, mely halálos szorongással leste a tudós orvosok munkáját.

A beteg miniszterre nagyon jó hatást tett Sonnenberg tanár katonás föllépése s azonnal megnyerte bizalmát.

— Excellenciád, — mondotta a berlini orvos, — odabent van egy bomba, annak föl kell robbannia!

Fejérváry mosolygott s azonnal beleegyezett az operációba, de elaltatni magát nem engedte.

Teljes öntudattal, szisszenés nélkül állotta ki a derék katoná a kínos műtétet, ami *másfél óra hosszáig tartott*. A beteg hasának fölmetszése után megállapították, hogy a miniszter baja évek hosszú során át fennállott vakbél-féregnyulvány volt, a mely el volt tokolva. A lobos szélrésztetet, a mely 17 és fél centiméter hosszú volt, eltávolították, azután bevarrták a sebet s kötést tettek rá. Az eltávolított féregnyulvány hozzá volt tapadva a hashártyához és bármily kis nyomás a hashártya átszakításával és rögtönös halállal járt volna. Fejérváry tehát folyton a halál torkában volt. Az operáció 88 percig tartott, a mely után magától elaludt a beteg. Visszavitték szobájába. Az orvosok nagyon megvannak elégedve az operáció sikerével s remélik, hogy a miniszter rövid idő alatt fölgyógyul.

A gyógyintézet várószobájában a miniszter családtagjai, rokonai és számos barátai nagy örömmel fogadták a műtét sikeréről szóló hírt, melyet Széll miniszterelnök azonnal megtáviratozott a királynak is, akinek határozott kívánságára már napok óta óránként küldenek távirati értesítést a nagybeteg

állapotáról, akinek föltétlen nyugalomra van szüksége s így hozzá senkit be nem bocsátanak.

Sonnenberg tanár a műtét után másnap Bécsbe utazott s a műtét elvégzéséről személyesen is jelentést tett ő Felségének, aki nagyon megörült, mikor Sonnenberg tanártól hallotta a műtét sikerültét. S azóta is folyton kérdezősködik a beteg állapotáról.

Érdekes a megemlítésre, hogy a híres orvostanárnak, dr. Sonnenbergnek az operációért ő Felsége a saját pénztárából fizette a tiszteletdíjat, *negyven ezer koronát*. Biz ez szép summa orvosi tiszteletdíjnak, de egy olyan vitéz katoná életéért, mint Fejérváry, még sem sok.

Az angolok királynője meghalt.

Angolországnak nagy gyásza van, királynője, a nyolczvankétesztendő Viktória január 22-én esti 6 órakor hosszas betegség után elhunyt. A hatalmas uralkodónő 63 esztendeig ült a világ egyik legnagyobb birodalmának trónusán és a hidegvérű, egykönnyen hevülni nem tudó angol nép osztatlan szeretetét bírta, mely nép egyetlen uralkodójához sem vonzódott annyira, mint a most elhunyt Viktóriához. Az igaz, hogy uralkodása mintaszerűen alkotmányos volt, ami mellett országa erősítése, hatalmassá tétele volt kitűzött célja. Anglia ez alatt a 63 esztendő alatt nagyonban, hatalomban gyarapodott, gyarmatai megsaporodtak. A másfél év óta tartó dél-afrikai háború zavarta meg az ősz királyné nyugalmát. Angolországból jövő hírek szerint ez a hadakozás vitte volna sirba Viktóriát, de nem tudott attól a gondolattól megmenekedni, hogy a háborúban elesett katonák szülői őt okozzák gyermekük eleste miatt. A való igazság azonban az, hogy az agg királyné a magas életkoránál fogva eljutott az emberi élet végecéljéhez: felozslását végelgyengülés okozta.

S most, amidőn királynőjének kiszenvetését jelenti a busongó Anglia a világnak, talán majd magához fog térni s fölhagy szerencsétlenül kezdett hadjáratával, fölhagy egy szabadságszerető maroknyi nép függetlenségének elfojtására irányuló törekvésével . . .

Az elhunyt királynőt a trónon fia, Albert Edvárd velszi herceg követi, ki már szintén koros ember, közel a hatvan évhez.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár 1901-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR“ ezen **hetedik évfolyama** régi köntösből, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt **3 kor. 50 fill.**

Megrendelhető a „Független Ujság“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

A királynő betegsége.

Viktoria királynő már a múlt év őszén betegeskedett. Orvosai tanácsára már azóta államügyekkel nem foglalkozott. Egy hónappal ezelőtt valahogy megtudta a háború fordulatait, állapota azóta folyton rosszabbodott. Nehány héttel ezelőtt vették észre az orvosai, hogy a királynőnek nincs étvágya, ami a végelgyengülés biztos jele. Hozzájárultak a betegség súlyosodásához a délafrikai harcztérről érkezett kedvezőtlen hírek. A múlt héten már várták a minden pillanatban bekövetkezhető halált. A közönségben elterjedt annak a híre, hogy a királynő betegsége a gyomorrák, mely őt, pusztít kérérlhetlenül. Az osborni királyi kastély körül napról-napra óriási néptömeg gyülekezett. S bár az orvosok azt állították, hogy a királynő a betegségéből ki nem gyógyulhat ugyan, de válságról szó sem lehet, senki sem hitte ezt el.

Az utolsó órák.

Vasárnap az összes londoni templomokban, külön imádságot mondtak a királynő fölgögyulása-ért, aki azt a kívánságát fejezte ki, hogy unokájával, Vilmos császárral szeretne beszélni. A királyi család vasárnap este utazott Londonba; a királyi család valamennyi tagját Osborneba hívták. Vasárnap éjjel volt a királynő állapota a legválságosabb, többször elájult, nehezen lélegzett s beszólították hozzá a királyi család összes tagjait; de a királyné bámulatos testi ereje újra győzött, félórai alvás után meg erősödve ébredt föl. Az orvosok azonban megállapították, hogy a királynő agyában véralvadás történt, ami kizárja a fölgögyulás lehetőségét. Hétfőn délelőtt ereje rohamosan hanyatlott, gyermekei és unokái az ágya mellett térdelve imádkoztak. Esti fél hét órakor lehelte ki lelkét a hatalmas Anglia királynője.

Az új király.

Az új király, Albert Edvárd herceg, valószínűleg még e héten le fogja tenni trónralépése alkalmából az államtanács előtt a hűségesküt. Az új király 1841-ben született s Alexandra dán hercegnővel kötött házasságából három fia és két leány született, akik közül kettő elhalt. Albert Európa majdnem minden fejedelmi családjával rokonságban van, nagyon szeretik a fejedelmi családok vidám, mulatni szerető kedélye miatt.

KÜLFÖLD.

Angol-bur háború. Sokat imádkoztak a burok, sokat énekelték a szent zsoldárokat a csatamezőkön s mintha már meghallgatta volna az Isten és megelégette volna a veszteséget, most hétről-hétre csak a burok győzelmes előnyomulásáról lehet hallani. Mult héten legnagyobb sikerük az volt, hogy elrontották a Fokváros vízvezetékeit. Ez annyit jelent, hogy már kezeik között van a Fokgyarmat fővárosa, mert hiszen Afrikában most van a legfőbb nyár és víz nélkül egy város rövid ideig bírja ki az ostromot.

De nem csak a Fokgyarmatba törtek be a burok, hanem valamennyi vasúti összeköttetését elvágták az angoloknak és ujabban Natálban is angol területre léptek át. A veszedelem egyre nő az angoloknak és a burok mindig erélyesebben folytatják a

harcot. Érdekes fölfedezésre jöttek rá, hogy miért mennek el a harcztérről az angol katonák és miért követelik oly határozottan hazabocsájtásukat. A dolog úgy áll, amint kitudódott, hogy *De Wett*, a híres bur tábornok ujabban minden elfogott angolt a karján megjegyeztet a szokott tüszurásokkal. Három betűt írat rájuk, *D. W. O.*, ami azt jelenti, hogy *De Wett* jobbágya. Azt is megmagyarázza a szabadon bocsájtott fogolynak, hogy ha még egyszer elfogja, mint ellenséget a csatavonalban, irgalom nélkül föbe löveti, mert ő tehet a jobbágyával, amit tetszik. És a mit ígér, azt be is váltja a híres bur tábornok. Ha másodszor is elfogja azt az angolt, akkor föbe löveti. Nem is kell talán mondani, hogy ez nagyot fordított a tizszeres angol haderő sorsában. Bár csak ezelőtt tették volna ezt a burok.

Az érdekes pont azonban, azt hiszszük, hogy beállott ebben a háboruban és most, hogy Viktória angol királynő meghalt, más uralkodó kerül az angol trónra és ezáltal teljes változások remélhetők a háború és béke ügyében.

Az ellopott szobor.

A főváros budai részén, a Svábhegy egyik legszebb pontján, a Széchenyi-hegy oldalában sziklába vájt fülkében állott Széchenyi István grófnak bronzból készült mellszobra, a melyet a budai turistaegyesület megrendelésére Strobl szobrász mintázott. Ezt a szobrot tavaly szeptember 14. és 15-ike közt éjjel ellopták. A rendőrség nap-nap után jelentette, hogy sejtelve sines róla, kik követték el a vakmerő lopást. És sikerült végre szeptember 24-én Bécsben az északi pályaudvaron ráakadni, ahol megjelent egy ember s egy kilenczvenöt kilogramos szállitmányt akart kiváltani, mely Bahn restant jelzéssel érkezett Budapestről.

A bécsi rendőrség akkor már tudta, hogy ez a szállitmány nem más, mint az ellopott szobor s tárt karokkal fogadta az ismeretlent. Bekisérték s a kapitányságon töredelmes vallomást tett. Elmondta, hogy ő Weinberger Fülöp budapesti ócska vaskereskedő, a ki orgazdaságért már háromszor volt elesukva. A szobrot száz koronáért két szőke bajuszu legénytől vette Budapesten, de ott nem merte értékesíteni. Felküldötte tehát Bécsbe s várta a kedvező pillanatot, hogy kiváltsa.

Legutóbb azt olvasta az ujságban, hogy a rendőrség még mindig nem akadt a tolvajok nyomára s erre elhatározta, hogy most már kiváltja és értékesíti a szobrot. Weinbergernek s néhány tanunak az utbaigazítása alapján pár nap mulva letartóztatták Budapesten a tolvajokat is, két rovott multu legény, Weisz József és Gróf Sebestyén napszámos-emberek személyében.

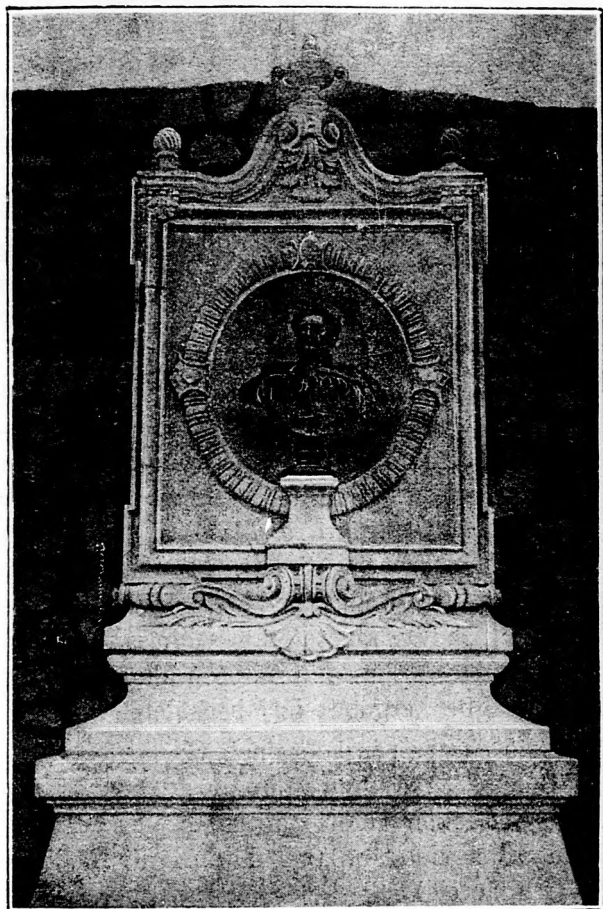
A büntető törvényszék elé tehát csak Weisz József, Gróf Sebestyén és Weinberger Fülöp kerültek. Az első kettő lopásért, az utóbbi orgazdaságért

állott a minap törvényt s mind a három konokul tagadott.

Weinberger Fülöp, a vén orgazda, a ki, mint föntebb megirtuk, Bécsben töredelmes vallomást tett. Ezt a vallomását Budapesten a vizsgálat során visszavonta. Azt mondta ugyanis, hogy az Erzsébet-köruton talált egy föladó-vevényt s mivel épen dolga volt Bécsben, merő kíváncsiságból meg akarta nézni a pályaudvaron, hogy miféle szállitmány az, melyről a föladó-vevény szól.

Ma is erre az álláspontra helyezkedett?

— Bünösnek érzi magát? kérdezte tőle az elnök.

Az ellopott Széchenyi-s obor.

— Az orgazdaságban nem vagyok hibás, hanem csak a talált czédulában, felelte a vádlott.

— Hiszen Bécsben beismerte, hogy száz koronáért vette a szobrot, mért tagad most?

— Az csak olyan kényszerített vallomás volt, melyet a szájamba rágtak. Még többet is elvállaltam volna, ugy meg voltam ijedve, hogy letartóztattak. A tekintetes elnök ur el sem tudja képzelni, hogy érzi magát az ember, ha a szabad forgalomtól elvonják.

— Hát hogyan került magához a feladó-vevény?

— Találtam, kérem, az Erzsébet-köruton.

— Ha találta, mért nem vitte a kapitányságra?

— Hiszen épen ez volt a hiba tőlem.

Kihallgatták ezután Mérő Jánost, a turista-egyesület elnökét. Mérő megnézte a szobrot, mely mint bünjel a tárgyalási teremben állott s melynek homloka kissé behorpadt. Azt mondja Mérő, hogy a hiba könnyen reparálható. A turista-egyesületnek nincs kára, mert a szobor most nem az egyesületé, hanem a fővárosé. Annak ajándékozták a leleplezés

után. A szobor különben a kerettel együtt négyezer koronába került s négyszáz koronáért helyre lesz állítható.

A bíróság két óra után hirdette ki az ítéletet. Weisz Józsefet ez az ítélet lopás büntetteért harmadfél évi fegyházzal, Gróf Sebestyént három évi fegyházzal, Weinberger Fülöpöt két évi börtönnel sújtja. A büntetésekből a törvényszék három hónapot kitöltöttnek vett. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a vádlottak és a védők fölebbezték. Gál Jenő dr., Weinberger védője védettje szabadlábra való helyezését kérte, a törvényszék azonban elutasította kérésével.

A jegyző ur lábai köszvényesek,

de azért mégis elbandukol az olvasó-körig minden vasárnap hűségesen. Miért? Azért, hogy elolvashassa a »Független Ujság«-ot. A »Független Ujság« a magyar gazdáknak és a népnek a legkedveltebb lapja. Ebből mindenki tanulhat, még az öreg jegyző ur is.

A »Független Ujság«, minden vasárnap megjelenik 16 oldal tartalommal és számos képpel diszítve.

A »Független Ujság« minden előfizetőjének

teljesen ingyen

küldi meg a »Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv«-et, melyben hatvanöt szép czikkben van leírva a sok hasznos tudnivaló a szövetkezeti és a gazdasági életből és egyszersmint egy jó naptár is van benne.

A »Független Ujság« előfizetési ára:

Egy évre 6 korona, félévre 3 korona.

Mutatványszámot ingyen küld a »Független Ujság« kiadóhivatala, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A trónörökös emléke. Január 30-án lesz tizenkét esztendeje, hogy Rudolf trónörökös meghalt. Ezt a szomorú évfordulót az idén is kegyelettel üli meg a magyar nemzet.

Farkasok a temetésen. Zboró községben a minap egy tót földmivest temettek. A mint a halottat be-szentelték s a gyászmenet megindult a temető felé, egyszerre egy 16 főből álló farkasfalka állt meg közelükben. A gyásznép halálra rémült, de az ordások a nagy tömegetől megijedtek s csakhamar elrohantak.

120 ezer koronás alapítvány. Debreczenben Kövesdi Imre apja végakarátát teljesítve, 120.000 koronáról szóló alapítványt tett a kollégiumban. Az alapítvány különféle tanügyi czélokra szolgál.

Az aradi Golgotha földje. Az a szent föld, a melyen az aradi vértanukat kivégezték, Pokorny Richard

Prágában élő nyug. őrnagy tulajdona. Arad város tanácsa és az ottani 48-as honvédegylet többször megpróbálta már, hogy a tulajdonostól néhány holdat megvegyen a nemzeti hősök kiontott vére által szentté avatott földből, de az őrnagy ezt a kérésüket mindig megtagadta s a vesztőhely környékén kukoriczát és káposztát ültetett. Barabás Béla orsz. képviselő kezdeményezésére e ezéla pár ezer forint is összegyűlt s a 48-as honvédegylet újból felkérte Pokornyt, hogy méltányos áron engedjen át néhány holdat ama gyászos helyből. Pokorny azt felelte, hogy hajlandó eladni az egész 136 holdnyi területet, de holdját 900 frtjával. Ez az üzérkedő ajánlat nagy felháborodást keltett Aradon s most országos mozgalmat akarnak indítani arra, hogy az őrnagyot méltányos árra szorítsák.

Megégett ügyvéd. Komáromban Boor József ügyvéd a minap éjjel ágyában cigarettára gyújtott és elaludt. Az égő cigaretta paplanára esett, mely lassu tüzzel égni kezdett, majd egész ágya lángba borult. Az ügyvéd felriadt, segítségért kiáltozott, de mire a házbéliek a nagy füsttengerben berohantak, az ügyvéd megfuladt s visszaesett a lánggal égő ágyba. A tüzet eloltották, de az ügyvéd csaknem a felismerhetetlenségig összeégett. Szerenesétlensége iránt városzerte nagy a részvét.

A tél áldozata. Az idei kegyetlen tél ugyancsak sok áldozatot követel emberéletben is. A biharmegyei Tenke község határában Argyelán Péter kávási gazdát megfagyva találták. A gazda a tenkei vásárról jött, a hol ökreit adta el. Gyalog indult haza a szomszéd községbe, de utközben elfáradt, leült és megfagyott.

A szepesi püspök és munkásai. Szmracsányi Pál szepesi püspök közölte a püspökségi birtokán alkalmazott összes gazdasági eselédekkel és munkásokkal, hogy a Darányi földmívelésügyi miniszter által létesített és január 1-én életbelépett gazdasági segítő-pénztárba tagul beiratja és értük az évi tagsági díjat fizeti. A püspök jótéteménye lelkes örömet keltett.

Korbácsolás a kávéházban. Szászvároson nagy botrány történt a minap. Florea Gyula a román szilveszteri mulatságon megsértette Muntean Aurél előkelő ügyvéd feleségét. Muntean ezért a kávéházban megkorbácsolta Floreát, a ki revolvert rántott és dulakodás közben rálőtt Munteánra, de golyója célt tévesztett s az ablakon keresztül az utcára röpült. Florea az eset után jelentkezett az előljáróságnál. Érdekes, hogy a városban a román diákok mind revolverrel járnak.

A haldokló pipát kér. Nagy Imre hetvenéves vasuti őrnek mindkét lábát összeroncsolta egy vasuti kocsi s a mint az orvosok a kórházban a két lábát levágták, az orvosokhoz ezek nagy álmétkodására így szólott:

— Nem adhatnák ide a pipámat?

Az egyik orvos azt felelte, hogy a mikor a szerencsétlenség érte, a pipája is összetört:

— Be kár, — felelte a haldokló s a következő pillanatban holtan hanyatlott le.

Szivárvány télen. Szombathelyen ritka égi tüemény volt látható e hó 21-én délután félőtkor. Előbb apró szemű eső esett, majd az égbolt keleti részén gyönyörű szivárvány tünt föl északfelé húzódva.

Lövés a templomban. Moesirla község gör. kel. templomában mise közben ez a kiáltás hallatszott: — *Emyit ér a ti szentetek ni.* S a következő pillanatban lövés dördült el. A golyó a pápa feje fölött a Szent-György kép homlokába furódott. A templomban óriási riadalom támadt. A merénylőt, a kit Goldis Péternek hívnak, a feldühödött nép csaknem agyonverte. Goldist a csendőrség nyomban elfogta.

A szabók fekete könyve. A fővárosi szabók védekezni akarnak hanyag adósaik ellen; nyilván fogják tartani a rossz fizetőket egy könyvben s egymást értesítik e könyv révén arról, hogy kinek nem érdemes hitelbe öltönyt készíteni.

Becsület a — halál után. Pár hónappal ezelőtt Schiller Károly, szegedi pénzügyi titkár öngyilkossá lett, mert főnökei a rábizott hivatalos pénzek elsikkasztásával vádolták. Schiller hiába bizonygatta, hogy az elszámolási írásai elkallódtak, felfüggesztették állásától s öngyilkossá lett. Most megtalálták a pénzügyigazgatóságnál az elveszett írásokat, melyekből kitűnt, hogy alaptalanul vádolták a tisztviselőt, kinek felesége most birói uton akarja keresni az öngyilkosságba kergetett férj becsületét.

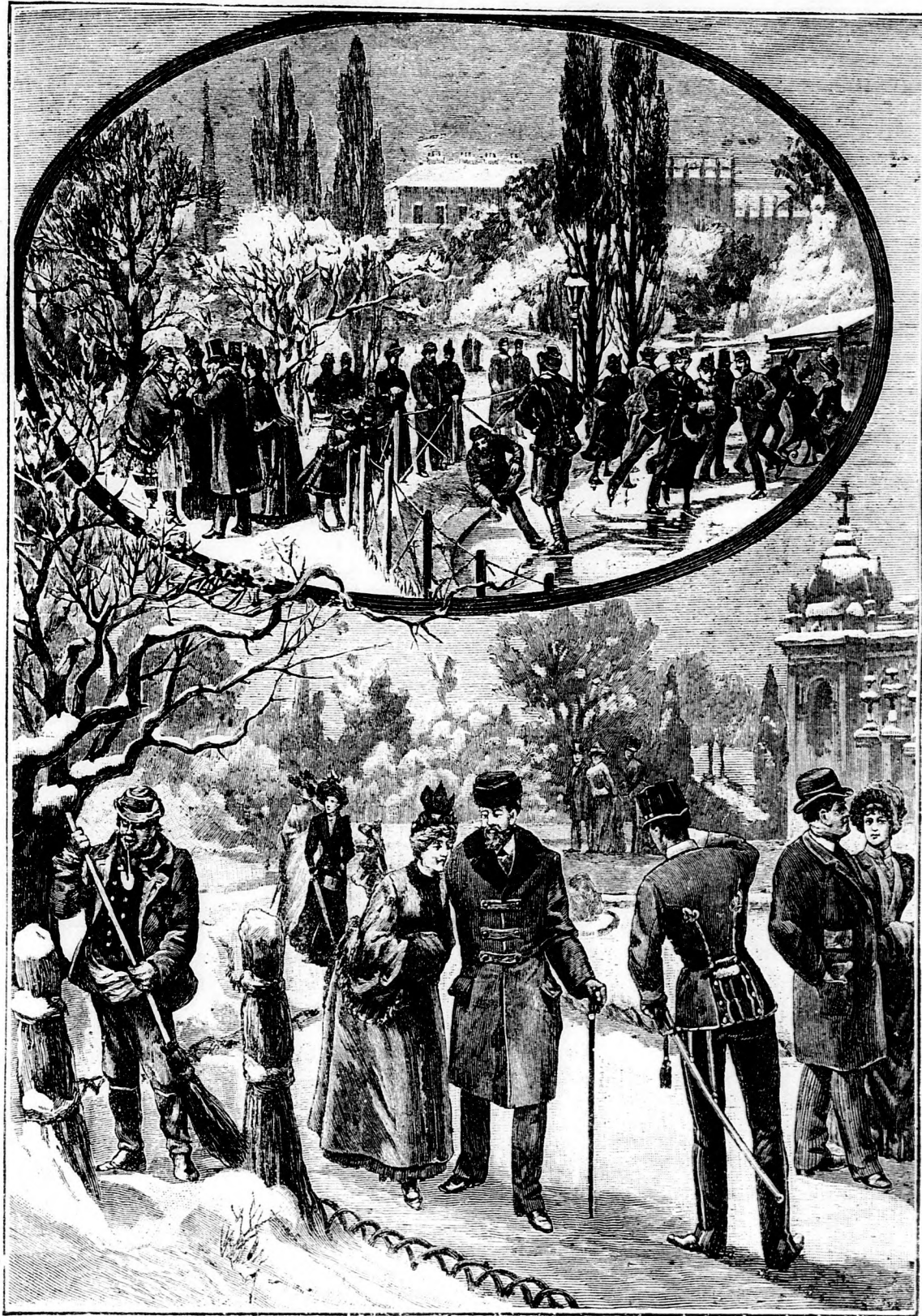
Visszaélések egy pénzügyintézetnél. Székesfejérváron Böröndy Béla, a 31 év óta főnálló kölesönös népsegélyező-egylet főkönyvelője hűtlen kezelésével megkárosította az együletet 16.000 koronával. Böröndy ugyanis magánfeleknek betétikönyveket adott el. A kár valószínűleg megtérül, mert biztosítéka ingatlanaira be van kebelezve s így a részvényesek nem fognak károsodni. Az eset kinos feltűnést kelt, mert Böröndy köztisztviselőben állott.

A királynő lámpája. Egy este Viktória királynő több udvarhölgy társaságában ült a Drawing-Roomban, amikor a legközelebb álló lámpa füstölni kezdett. A királynő sajátkezüleg esavarta lejobb a lámpa belét, mire az udvarhölgyek ijedten néztek egymásra, egyikük pedig megütözve szólott:

— Miért fárad felséged maga vele?

A királynő jóságos mosolylyal így felelt:

— Nagyon egyszerű okból. Ha felhívtam volna az önök figyelmét arra, hogy a lámpa füstöl, akkor valamelyikük bizonyára esengetett volna a komornyiknak, ez aztán egy másik szolgálattal tudatta volna, hogy a királynő lámpája füstöl és így tovább, míg nem akadt volna egy szolga, aki a lámpa füstölő belét lecsavarta volna. Ez alatt az idő alatt a lámpa szépen tovább füstölt volna. Én tehát jobbnak láttam, hogy sajátkezüleg elejét vegyem a bajnak.

A VÁROSLIGET TÉLEN.

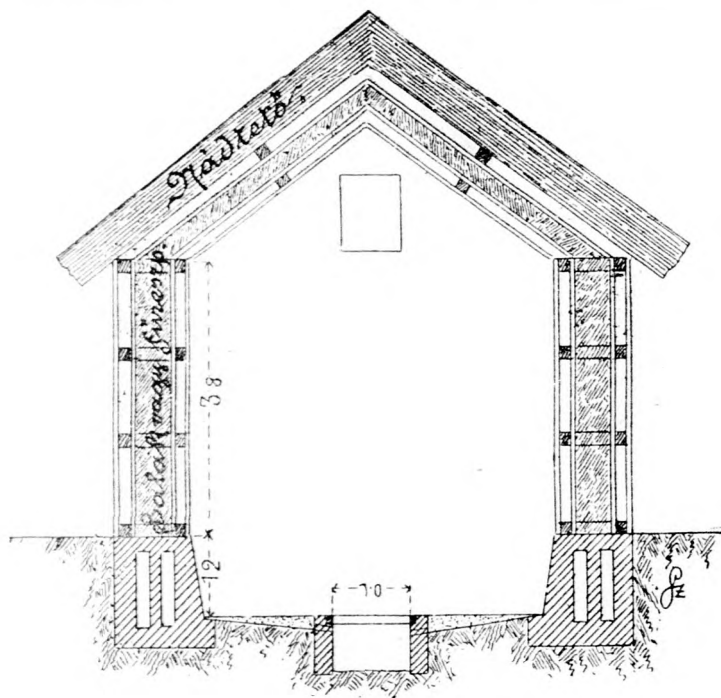
GAZDASÁGI DOLGOK.

Tejértékesítés szövetkezetek útján.

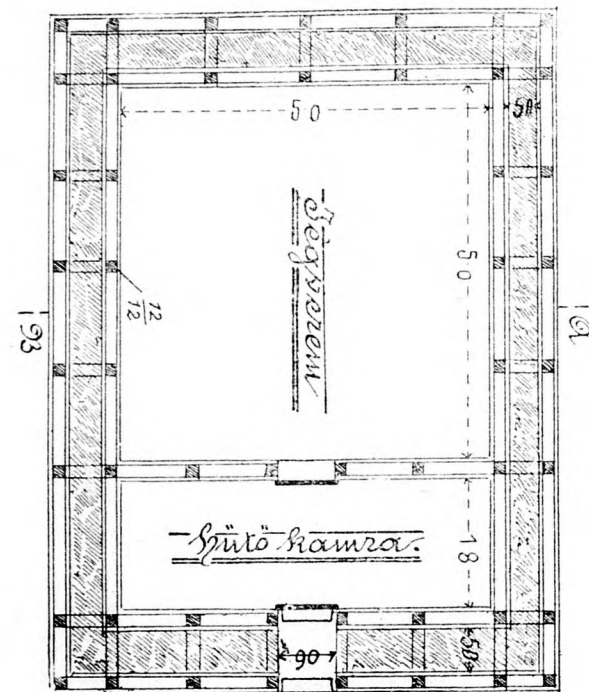
A tehéntartás csak akkor fizeti ki magát, ha biztos piacunk van a tej értékesítésére és ha minden csepp tejet — a melyre háztartásunkban szükség nincs — értékesíteni tudunk. Nem elég azonban az, hogy úgy, ahogy kérik, elpredáljuk a fejt tejmennyiséget, ehhez még az is szükséges, hogy egy bizonyos olyan árt tudjunk elérni, a melylyel a tejet értékesítve, teheneinket kellő ápolás és takarmányo-

mivel ereje van hozzá, egyrészt azért, hogy jobban tudja értékesíteni a tejet, másrészt, hogy alkalmas lefőlöző-gépekkel a tejet vajjá dolgozhatja fel, amit a kiscgazda, ha tesz is, kicsiben csinálhatja csak és olyan vajat állíthat elő, a melyet messzebbre szállítani nem lehet. Ez az egyik, a másik, hogy ezáltal biztos piacot talál a gazda és nem kell olykor fél-napi járőföldre czipelnie azt a kis tejet, a melyért amugy is csak egy pár krajezárt kap.

A tejszövetkezetek alkalmas edényekben vasuton szállítják a tejet és olyan helyekre, a hol megadják érte az árt. Alakítsunk tehát tejszövetkezeteket. Ne maradjon el egy község sem azoktól, a melyek tömörülve 1899-ig — 110 szövetkezetet alakítottak. Az egyes ember, a kiscgazda magában gyenge, az nem

Egyszerű jégverem metszete.

Egyszerű jégverem alaprajza.

zás által folytonosan javítani is igyekezzünk. Csak így érhetjük el azt, hogy úgy magát a teheneket, mint ezek borjait annak idején kellőleg értékesíthessük és csak a jó táplálás által fokozhatjuk a tehenek után nyert trágya minőségét és mennyiségét és ezzel földjeinket jól trágyázva, nagyobb és biztosabb terméshozamot érhetünk el.

Az a kérdés már most, miképen biztosíthatjuk azt, hogy a tejnek biztos piacot teremtsünk és miképen érhetünk el olyan árt, a melyet így rendesen soha sem kapnánk?

Erre a felelet az, hogy *tejszövetkezetek* útján. — Összeállnak a gazdák, egy községbeliek mind, ahhoz értő embereket biznak meg a szövetkezet vezetésével és ide szállítják a tejet. Mi érhető el ez által? Az, hogy a tejszövetkezet — a mely, mivel nagymennyiségű tejet szállít s így nagyobb árt érhet el — jobban megfizetheti a kiscgazdák 10–20 literjét,

birja elérni azt, amit egy egész község, egy szövetkezet elérhet, — ebben az esetben, — a tejet nem adhatja el olyan biztosan és annyiért, mint azt egy szövetkezet el tudja adni.

Tömörüljenek hát a gazdák, hogy jól értékesíteni tudják a tejet, alakítsanak tejszövetkezeteket; áldásos hatása van ennek, nemesak magára arra, hogy általa a tejet biztosan és nagyobb áron eladják, hanem ebből folyólag arra is, hogy gyarapodva, szebb, értékesebb állatokat tarthatnak, jó apaállatokat és növendékmarhát is nevelhetnek, ami a köztenyésztésre oly fontos körülmény. Számban is növelhető a marhaállomány, ha azok termékeit biztosan értékesíthetjük s ezzel és a jobb táplálással a nyert trágya mennyiségét fokozva és minőségét javítva, egyuttal földjeinket is jobban trágyázhatjuk s így talajunk termőerejét fokozhatjuk.

Egyszerű és olcsó jégverem.

Egy olcsó jégverem rajzát mutatja mellékelt két ábránk. A jégház 5—5 méter belvilágossággal bír és így körülbelül 100 szekér jég befogadására szolgál. Minthogy a föld felett építendő, olyan lapályos helyre is alkalmas, ahol magas altalajvíz miatt a föld alá pinczét nem áshatunk. A háznak oldalfalai fából készülnek, az oszlopok kemény tölgy vagy akáczból, melyek mindegyike kívül-belül egy-egy sor száldesztkával van borítva. A két deszkaváz között maradt 50 cm. széles tért szénsalakkal, tőzeg, vagy fűrészpórral töltjük ki. A ház földbeásott részét — mivel a faanyag hamarabb korhad — téglából vagy kőből falazzuk ki.

A bejáró-ajtókat, mik egyuttal a jég behordására is szolgálnak, az északi oldalra kell helyezni s hogy a melegebb levegő az ajtók résein utat ne találjon, legalább a két külsőt még szalmazsákokkal is szokás kibélelni. Az ajtó oly nagy legyen, hogy jégkihordáskor egy nagyobb kosárral beférjünk.

A tetőt szalmával, de még jobb náddal befedni és pedig legalább 60 cm. vastagon. Agyagos talajon, ahol a víz nem szívároghat el, tanácsos a jégház fenekén egy szivárgó-gödört ásni, hogy az összes víz e gödörbe folydogáljon.

Többször fölépitve az ilyen jégverem igen czél-szerűnek bizonyult s ezért községek, falusi tejszővetkezetek, de egyes gazdák részére is igen ajánlható. Felállítás egyszerű s a mellékelt rajzok alapján falusi mesteremberek is elkészíthetik, de e mellett olcsó is, mert egy pár téglán, vagy kővön kívül főleg csak nád és fa kell hozzá, de még ez is gyengébb méretű lehet.

Vegyések.

A talaj befolyása a vetőmag-változtatásnál. 1. Ha humusztalajon akarunk a legnagyobb buzatermést elérni, a vetőmag-agyagról származzék.

2. Homokon mésztalajról való buzától várhatjuk a legnagyobb hozamot.

3. Agyag- és mésztalajon a homokon termelt buza diszlik legjobban.

4. Humusztalajon a humusz- vagy mésztalajon tenyésztett buza terem legkevesebbet.

5. Keveset terem homokon az oly buza, melynek magjai humusztalajon vagy homokon tenyésztettek.

6. Kedvezőtlenek a kilátások mésztalajon akkor, ha a vetőmag humózus vagy mésztalajról való.

Ebből látszik, hogy sohasem jó oly buzára áttérni, mely ugyanolyan talajról származik; másrészt, hogy a humusz sohasem ad kifogástalan vetőmagot a megváltoztatáshoz.

Megfagyott tojást megint úgy tehetünk használhatóvá, ha hideg vizet jól megsózáva, a fagyos tojást abba rakjuk, hol az lassanként kiengedvén, újra tökéletesen használhatóvá lesz.

MULATTATÓ.

Gondok között.

*Gonddal terhes ez az élet,
Mégis ne félj édes anyjok,
Én virágom, egyetlenem,
Két kezünkkel gyűjtött szemem
Felnevelünk pár galambot.*

*Szakad a köd, permetezik,
Miért könnyes szép két szemed? —
Süsd a cipót puha-lágyra
S bekerül majd imádságba
Kicsikéink ajkán neved.*

*De hisz erről mit is szölok,
Kezed szorgos, szemed éber,
S az a könnyesepp csak azt mondja:
Kinek sok az édes gondja,
Gyakran beszél Istenével.*

Tarcsafalvi Albert.

KIS-SZÉKELY PUSZTULÁSA.

— REGÉNY. —

(5)

Irta: **Péteri Tamás.**

(Folytatás.)

— Tulipánt királynak egyetlen leánya küldötte ezt a kis szőke Ilonkának. Aranyból keverte, gyémánttal sütötte, édes mézcsoppekkel megédesítette. Azt is meghagyta neked, drága kis angyal, hogy jól viseld magad, mert akkor nagyon fog szeretni tégedet.

— Köszönöm édes bácsi! — szólt nagyot sóhajtván a gyermek, — hát az aranygyűrű hol van? azt nem találom sehol a tarisznyában.

Az öreg Balog zavarba jött egy pillanatra a gyűrű miatt. Bárdy és Bárdyné nem tudták visszatartani mosolyukat. A csöp gyermek megfogta az öreg góbét a kitalált szép meséjével. De az öreg Balog csakhamar feltalálta a mentséget. Zsebkesének nyelére sárga rézkarika volt erősítve, hogy ennek segítségével zsinórra köthesse, ha utra megy, hogy el ne vesszen. Ezt a sárga karikát akasztotta le ügyesen és gyorsan a vén malommester, aztán észrevétlenül, amint kikutatta a zsebjeit, meg a tarisznyát, a tarisznyába belopta. Ott találta meg a második tarisznya motozásnál a kis Ilonka. Szépen papírba volt göngyölve.

— Meg van! meg van! — ujongott a kis leány.

— Hát épen azt az aranygyűrűt küldötte a tulipán királyfi! — kezdte a kedves öreg, az ur és urnő mosolygása közben.

És volt öröm. A kis Ilonka megesókolta örömeiben a kedves szürke bácsit, de a malommester szerencséjére elfeledte a selyemkendőt. No, ha azt

is kérte volna, bizony felsül Balog bácsi. De el is távozott nemsokára Balog.

Bárdyné meghagyta, hogy a leányát meg a fiát is hozza el látogatóba legközelebb, mert látni óhajtja ám. Bárdy kikísérte az öreg malommestert a lépesők aljáig. Amikor lenn voltak már az udvaron, az öreg molnár csendesen, majdnem suttogó szavakkal kezdett beszélni.

— Mielőtt távoznám, meg kell emlitenem, jó uram, hogy én az oláhok támadása felől bizonyos híreket hallottam, bár csak két napja vagyok ezen a vidéken. Ezért ma este okvetlenül elvárom.

— Nézd, öregem, a dolog igen gyanús lenne, ha nálad látnának a eselédjeim, jobbágyaim, akik mind oláhok. Nem lenne czélszerűbb, ha például...

— Mit? — csattant fel az öreg góbé, — félni tőlük? Mi gondja arra a eselédnek, ha az uraság az új malommesterét be akarja iktatni, be akarja vezetni teendőibe!?... Nyiltan, egyenesen kell beszélni velük! Istennek ajánlom jó uram! Ma este elvárom a pakkoeskához! Mikor a magyar faj életéről van szó, én nem ismerem halasztást. A viszontlátásig, jó uram!

Az öreg Balog felült a lovára és el hagyta a kastély udvarát. Tova nyargalt a Maros felé, amerre az urasági malom épült, de nem a folyóra, hanem a folyóba siető patak vizére alkalmazva.

— Milyen kedves ember az öreg Balog, — dicsérte a malommestert Bárdyné, amint férje vissza jött. — Ugy-e te is annak találsz, Akos?

— Mindenesetre nem közönséges emberek. Azt hiszem a gyermekei szintén hozzá hasonlóak lesznek és ez ránk nézve nagy nyereség.

És meg látszott a Bárdy homlokán egy bizonyos sötét redő, amint ezeket elmondta.

— Még tulipán királykisasszonynál is járt! — szólt közbe a kis Ilonka. — Nézd kicsi mama, milyen szépen áll nekem ez a gyűrű. Ez tiszta aranyból van és a király urfi küldötte, mert szeret.

— Oh, te kicsi mókus! — és ölébe kapta Bárdyné a beszédes angyalt. Majd Bárdy vette ki részét a gyönyörűségből és a gyermek gagyogása közben elsimult a sötét, komoly redő a férj homlokáról, mintha nem történt volna épen semmi beszédje Balog bácsival.

Azonban nem lehet tudni, hogy lelkében nem ismétlődtek e újra az öreg molnár baljóslatu szavai, intései?...

(Folyt. köv.)

Képünkhöz.

A Városliget télen. A melegebb időkben oly sűrűn látogatott árnyas liget, mely Budapest legszébb sétálóhelye, télen is igen élénk. Száz és száz kéz hányja a havat az utakról, hogy a fényes sétálók utjába ne legyen. Mai képünk alsó részén a sétáló közönséget mutatjuk be. Ott vannak a bundás uraságok, muffos asszonyságok, még a kardját esörgető fényes ruhás tiszt sem hiányzik, aki katonásan tiszteleg az ismerősöknek. A képünk felső részén még élénkebb helyét mutatjuk be a ligetnek. Ott a vidáman koresolyázók sokasága repül a sima jégen bámulatos ügyességgel. Aztán ha elesik egy kis leány, öten-hatan szaladnak a fölemelésére. Ilyen a mi szép Városligetünk télen.

Megkimélte a fáradságot.

Plébános: Ejnye-ejnye, Mihály gazda, miért lopott kend a burgonyámból? Hiszen jól tudja, hogy csak kérnie kell és adok.

Mihály: Tudtam, könyörgöm, magam is, hogy ad, hát azt gondoltam, hogy mindjárt el is viszem.

Talány.

Egy kis fejtörő.

— Ifj. Ollós Ferencztől. —

Egy vadász ment a tóra vad ludakat vadászni és amint megy, repül vele szembe egy csoport vad lud és a vadász fel szól hozzájuk, hova repülsz te száz lud és a vezetőjük vissza szölt, hogy volnánk mi százan, ha még ennyien, meg fél ennyien, meg egy negyed ennyien, meg ha te hozzánk jönnél, akkor lennénk százan! Kérdés: hányan voltak a ludak?

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő február hó 2.

A „Független Ujság“ 3. számában közölt talány megfejtése:

Az a leány 77 éves volt.

Helyesen fejtették meg: Janesó Mariska, Oláh Sarolta, Polgár Terézia, D. Kiss Éva, Barcsi András, László Endre, Gál Károly, Spisák József, Péter József, Benedek József, ifj. Kádár Imre, Gatai János, Speizer János, Bartha Gáspár, Takács János, Szabadszállási olv.-kör.

A sorshuzásnál Péter József (Kövesd) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Mikszáth Kálmán »Beszterce ostroma« című díszes művét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

3743. számú előfizető. Kérdésére szakértőnk véleményét magánlevélben fogjuk közölni. — **S. M.** urnak, Bagony. Az Antal leánya: Anna és az Iván fia: József harmad unokatestvérek. Mint ilyenek vérrokonok ugyan, de egybekelésük semmiféle törvénybe nem ütközik. Általában véve nem tartják ugyan helyesnek a rokonok összeházasodását, de azért számtalan eset van rá, hogy még közelebbi rokonok is összeházasodnak. — **Ollós Ferencz** urnak. Erdészeteknél csakis olyanok alkalmaztatnak, akik az erdőéri szakiskolát sikeresen végezték. Ilyen erdőéri szakiskolák vannak: Királyhalmán (Szeged mellett), Vadászerdőn (Temesvár mellett), Liptó-Ujváron és Görgény-Szent-Imrén. Felvételi kellékek: betöltött 17 éves kor, ép testalkat, írni és olvasni tudás. Mindenütt vannak állami ösztöndíjas helyek is. Tessék egyenesen valamelyik erdőéri szakiskola igazgatóságához fordulni, ahonnan részletes felvilágosítást kap. — **Sorsjegytudakozásokra** lapunk legközelebbi számában felelünk. — **Kismándor István** urnak. Előfizetése 1901. június 30-án jár le. A 3 K. 40 fillért megkaptuk. — **Régi előfizető.** A bélyegnyelvet a virágnyelv stb.-vel együtt bármely könyves-boltban pár hatósért megszerezheti, vagy az ugynevezett „Társalgó” könyvekben is benne van. Nekünk az effélék közlésére igazán nincs terünk. — **Császár Károly** urnak. A Gracza-féle „Magyar Szabadságharcz Története”-t füzetekben megrendelheti bármely közeli könyvkereskedés útján bolti árban. Különböző tegyen kérelmet egy levelező-lapon végeztet a „Magyar Kereskedelmi Közlöny” kiadóhivatalához, hol olesőn beszerezhető. — **J. János** urnak, Tírgóviste (Bukarest). Az új előfizetők gyűjtéséért fogadjuk köszönetünket! Az volna a helyes, hogy minden előfizető így buzgólkodjék. — **Dombrádi József** urnak, K a r c z a g. Tehene tőgyén jelentkező kifakadások valószínűleg onnan erednek, hogy a tőgyön előzetesen bőr- (felhám-) repedések voltak, — lehet még mielőtt vette volna — s ezen repedésekbe az alomból piszok, por jutott, a mi a gyuladást okozta. Ajánlatos a kifakadózó tőgyet és csecsbimbókat 3%-os bórvízzel jól lemosni és 10%-os bórsavas vaselinnal bekenni. Ezeket a gyógyszerárban megkaphatja és mint-hogy szagtalan anyagok, ha a tejjel össze is keverednének, annak nem fognak ártani. — **Gatai János** urnak, Ó e s é n y. Az elsőrendű Othello faj szőlővesszőnek Budán az ára 1000 drbonkint 18—20 korona. Megrendelhető a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete útján. Hogy az Othello fajtából kielégítő bort nyerhetünk-e, erre a kérdésre általánosan igennel lehet felelni, de biztosat csakis az esetben mondhatnánk, ha tudnók, milyen az a talaj, a melybe elültetni akarja; alkalmas-e az az Othello fajnak. — **D. Gy.** urnak, Ó t v ö s k ö n y i. Adókönyvecskéjében ép úgy, mint az adókiivetési ívben ki kell tüntetnie annak, hogy melyik adótétele emeltetett fel; így sommásan nem lehet ügyéhez hozzászólni. Ugy lehet, hogy hozott és jóváhagyott községi képviselőtestületi határozat következtében emeltetett községükben a községi pótlék, mely esetben egy közbevetendő felfolyamodásnak eredménye nem lehet; de ha akár állami, akár megyei adóban történt valamely indokolatlan kivetés, ez esetben bélyegtelen felfolyamodásban kereshet jogorvoslást az adófelügyelőségénél és végső fokban a közigazgatási bíróságnál. Mindenekelőtt tudja meg illetékes jegyzőjénél azt, hogy melyik adója, az állami, megyei vagy községi adója lett felemelve illetéktelenül-e vagy helyesen? — **B. B.** urnak, K a b a. Mindenestre érdekelné bennünket közelebből megismerni azon okokat, a melyek miatt a felosztani szándékolt legelőterület nagyobb jószág legeltetésére nem alkalmas. Mert ha ezen okok nem olyanok, a melyek miatt az állattenyésztés fejlesztésének előfeltételeit megteremtene lehetne, részünkről helytelenítenénk legelőterületüknek felosztását, feltörését, mert ez csak ideig-óráig tartó látszólagos haszon. Ha azonban az állattenyésztés emelésének előfelté-

lei községükben nem volnának meg, még így is beható tanácskozásnak és számításoknak kellene megelőznie a feltörésre vonatkozó — talán elhamarkodott — szándéknak megvalósítását. A feltörésnek birtokarány szerint fogantatva vételére a közbirtokosság határoz; határozata jóváhagyás végett a megyei hatósághoz terjesztetik fel; ez pedig közigazgatási szempontból a belügyminiszternek, a gazdasági szempontból pedig a földművelési miniszternek tesz előterjesztést. Megjegyezzük, hogy a határozatnak minden oldalról meg kell világítania a határozat teljesen okadatolt voltát, mert ellenesetben jóváhagyásra nem igen számíthat.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1901. január 26-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 14:20—15:90 *K. Rozs* 13:30 K-tól 14:00 K-ig. *Árpa* 12:00 K-tól 12:00 K-ig. jobb minőségű 13:60 K-tól 14:30 K-ig. *Zab* 10:50 K. *Tengeri* 9:40 K. **Liszt** ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	24:30	23:20	22:40	21:30	20:90	19:50	18:30	15:20	11:20

Buzakorpa finom 8:60 K, durva 8:60 K.

Egyéb magvak: *mák* 30—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 22—28 K, aprószemű 18—22 K, *tarka* 16—22 K, *lencse* 24—44 borsó héjas 28—36 K, *lőhere* 136—153 K, *lucerna* 88—96 K, *baltacím* 24—26 K.

Takarmányvásár. Réti széna 380—540 fillér, muhar 480—520 fillér, zsupszalma 280—300 fillér, alomszalma 260—300 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürű 33—38 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 96—97 filér, 280—300 kg.-mos 95—96 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 90—92 fillér, szerb 92—96 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 59—65—, középminőségű 54—59—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—56—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 39—63 00, magyar tehén középminőségű 39—63 00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 39—62 00, szerbiai ökör jobb minőségű 49—59—, kivitel —, középminőségű 41—47—, szerbiai bika 42—64—, szerbia bivaly 30—44—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban Élő borju 74—90 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronkint 2:80—3:60 K, csirke 1:40—1:80 K, kappan hizott 4:70 K.—6:00 K. Rucza 4:00—6:00 K. Lud hizott 11—14 K. Pulyka sovány 5—8 K.

Tojás alföldi 96—98 K, erdélyi 96—98 K, ládánként. Tea, tojás 100 drb 6:00—6:30 K.

Tejtermékek. Teavaj 2:60—3:20, tejföl 64—80 fillér literenként, főzővaj 2:00—2:20 K, tehénturó 48—64 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:00—0:00 1 q 10:00—12:00 Petrezselyem 100 kötés 0:00—0:00, 1 q 10—14—, zeller 100 drb 4:00—8:00, karalábé 4:00—5:00, vöröshagyma 100 kötés 12—14—, 1 q 9—10—, foghagyma 30—50—, vörösrépa 100 drb 3:00—4:00, fehérrépa, fejeskáposzta 20—28—, kelkáposzta 100 drb 4:00—6:00, vöröskáposzta 20—28—, fejesaláta 4:00—5:00, kötött saláta 1:00—1:80, burgonya rózsa 1 q 6:00—7:00, sárga 6:00—7:00.

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitűnő hazai gyártmány!
1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT,
BUDAPESTEN,
KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

MAGÁNJÁRÓK
(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyék kívánatra díjmentesen küldetk.

3730. szám. II/2 -a. 1901.

Gabonaeladási hirdetmény.

Æ kishéri, bábolnai és mezőhegyesi ménesbirtok, a gödöllői koronauradalom, a kolozs-tordai ménesgazdaság, valamint a bukir-palánkai csikótelep 1900. évi terméséből az alább megjelölt gabonafélék eladására

1901. évi január hó 31-én és

1901. évi márczius hó 14-én délelőtt 12 órakor

a m. kir. földmivelésügyi miniszterium tanácsstermében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Eladásra kerül **az 1901. évi január 31-én** tartandó tárgyaláson:

26850 mm. buza, 400 mm. árpa, 950 mm. zab, 1000 mm. pignoletto tengeri,

1901. márczius hó 14-én pedig

20350 métermázsa buza.

Az eladásra kerülő termények az említett birtokok magtáraiban, a minták, valamint a részletes eladási feltételek pedig úgy a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgató urnál, mint az említett birtokokon bármikor megtekinthetők.

Az ajánlatok a részletes eladási feltételekben felsorolt tételekre külön-külön tehetők.

Budapest, 1901. évi január hó 13-án.

Földmivelésügyi miniszter.

TEJGAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

AZ 1901. ÉVRE.

Második évfolyam. Szerkeszti és kiadja

JESZENSZKY PÁL

az O. M. G. E. titkárja.

A Tejgazdasági Zsebnaptár ára bérmentes küldéssel
3 korona 50 fillér.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a „Független Ujság” kiadóhivatalában

Budapest — Köztelek.

ORSZ. TENYÉSZÁLLAT-TÖRZSKÖNYV.

Törzskönyvi díj: 1 bikáért 6 korona, 1 tehénért 3 korona,
1 ménért 10 korona, 1 kancaért 3 korona, 1 kos- vagy
kanéért 3 korona, 1 anyajuh vagy kocaért 1 korona.

Az Orsz. Törzskönyv szabályzata 1 korona.

Utmutatás a magántörzskönyvnek berendezése és vezetésére
1 korona. Magántörzskönyvi rovatlapok: 1 bika- vagy méniv
10 fillér, 1 tehén- vagy kancaiv 8 fillér, 1 iv hágtási és
borjazási (csikózási) jegyzék 6 fillér, kívánatra egész vagy
félvásznonkötésben.

Magyar szarvasmarhák orsz. törzskönyve..... 2 korona.

Borzderes „ „ „ 2 „

Simmenthali „ „ „ 5 „

Berni „ „ „ 1 „

Pinzgau „ „ „ 1 „

Levélezim: **Országos Törzskönyvelő Bizottság**

Budapest, IX., Üllői-ut 25. „Köztelek“.

Kurcz Lipót és Társa

photozinkográfiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

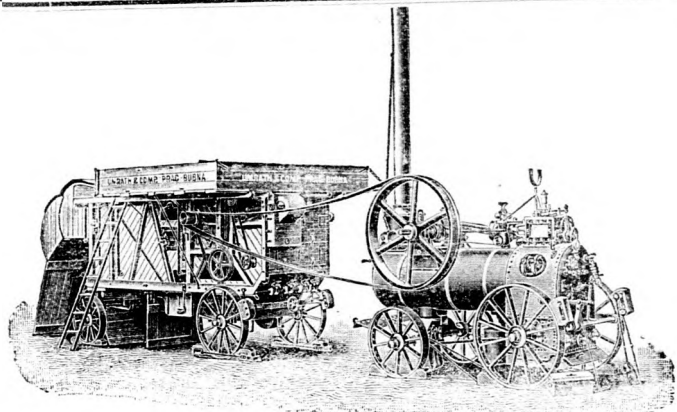
Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb. utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszelvényesebb és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

UMRÁTH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok,

Budapesten, V., Váci-körút 60. sz.

Kedvező árak és fizetési feltételek mellett szállítanak ki
tűnően működő és több fontos újítással bíró

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEKET,

valamint

KAZALÓZÓKAT

minden nagyságban, a legmesszebbmenő jót-
állás mellett.

Ugyanott egyetemes és többvasú ekék, bor-
nák, hengerek, trieurók, vetőgépek, kaszáló-
és aratógépek, lógereblyék, járgányos cséplő-
készletek, r o s t á k, kukoricza - morzsolók,
szecskaavágók, répaavágók, darálók,

takarmányfőző- és füllesztő-készülékek,

kút- és trágyalé-szivattyúk, szőlőszűrők és
borsajtók stb. rendkívüli nagy választékban, a legjobb
szerkezetben, olcsó árakon beszerezhetők.

Képes árjegyzék összes gazdasági gépekről kívánatra ingyen
és bérmentve küldetik.

Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25.

Független Ujság

kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25., „Köztelek“

———— kapható ————

Konyszerző

őseink történetje.

Ára 40 fillér.

Kossuth Emlék

IRTA:

CLAIR VILMOS.

Fűzött példány ára 10 fillér.

Vászonba kötve 60 fillér.

Karikás János
amerikai kalandjai.

Ára 50 fillér.

Bérmentes küldéssel együtt.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
 figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNY-
 TÁRSASÁG
 vezelt PFANHAUSER A.
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
 MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * BUDAPEST *
 V., Báthory-utca 4. szám.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Gazdáknak fontos!

HREBLAY EMIL

állattenyésztési m. kir. felügyelő GÖDÖLLŐ.

MUNKÁI:

Baromfi hizlalás 1 kor. 50 fill.
 Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor.
 Tyuktenyésztés 2 kor.
 Lud és kacsza tenyésztés 2 kor.
 Pulyka tenyésztés 1 kor. 60 fill.
 Baromfi és tojás értékesítő szövet-
 kezetekről 1 kor. 60 fill.

Megrendelhetők a szerzőnél, legegyszerűbben a pénz előleges beküldése mellett.

Egyszerre megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. szám (Thonet udvar)
 az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
 ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
 Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek. Bizosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

az Igazgatóság

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,

Kovasavas-kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot, Kainitot,

40°-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.